סו א ב ג מיי׳ פ״ה מהל' רולח הלכה יג

:סמג עשין עה

םו ד מיי שם פ״ו הל׳ ד

כל"ג סמג עשין קלה:

בה ה מיי פ״ו מהלי

:סמג עשין עה עו

םמוד מייי שם פ״ח

הלכה יא סמג שם:

ע ח מיי׳ פי״ג מהלכות

קר ע מחיי עם פיתו הלייג: עה מ מיי פייה מהלי

רמא סעיף ה: עו ג מייי שם: עו ס מיי פ״א מהלכות רולח הלכה ג:

עח ע מיי׳ שם פ״ח הלכה יא:

ממרים הלי"ד חמג

עא ט מייי

שמיטין הלכה ד סמג

ופי"ג מהל' שמיטין

רולם הל"ג והל"ח

א) קדושין סו:, ב) [עי' מוס' בע"ו נח: ד"ה בלר], ג) [לעיל יא:], ד) ב"ב כד: ערכיו לג: ותוספ׳ ערכיו ו) ועי׳ מוס׳ ר״ה כו. ד״ה דרחמנא], ז) [בילקוט ליתא וכן בכ"מ אים' והתניא במזיד וכו'], ח) [ברכות

לי: ה"ג והוא תפם במובח של במה.

שעשה דוד לפני הארון שהיה באהל

אשר נטה לו דוד בעיר דוד כדכתיב

וינס יואב אל אהל ה' ומצינו בדברי

הימים ששעשה דוד מזבח לפניו ואי

אפשר לומר מזבח של שילה שהוא

היה בימי דוד ושלמה פי (היה בגבעון):

שרו של רומי. סמאל שיברח לבלרה

שבתחלה יפרע ממנו כשיגיע ³⁾ הקץ להחרב כדכתיב (ישעיהו מד) יפקוד ה' על

לבא המרום במרום ואחר כך על מלכי

האדמה על האדמה: חמוץ בגדים. מדמו

של סמאל. ואף על פי שאין המלאכים

בשר ודם כתב בו הכתוב כעין הריגת

האדם לשבר את האזן מה שהיא יכולה

לשמוע: לא נתנו לקבורה. ללוים שהן שלהם: מיפוק ליה. דאין בונין בית

במגרש דא"כ הוה ליה מגרש עיר: אין

עושין שדה. של לוים: מגרש. שנתנו

ללוים אלפים אמה סביב העיר כדכתיב

(במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר (ג) קי וכתיב

מקיר העיר וחולה אלף אמה וגו' הא

כילד אלף אמה מגרש שאין בו לא

בית ולא שדה והשאר שדות וכרמים: למחילות. תחת הקרקע שאין אוכלות

במגרש כלום מלמעלה ואי לאו דכתיב

בה ולא בתחומה הייתי אומר ידור

בתחומה במערה: **ורצה**. איכא לפרושי

לשון ליווי כמו (שמות לו) ועשה בללחל

ואהליאב ואיכא לפרושי לשון רשות

כמו ועשה ה' להם וגו' (דברים לא):

סופו המור מתחלתו. סופו נחתו חוץ

לתחום. תחלתו הרליחה: אב שהרג את

הבן. בנו השני נעשה גואל הדם של

אחיו והורג את אביו: הא. דתניא

נעשה רבי יוסי הגלילי היא דאמר

מצוה לגואל הדם: לכל אין הבן נעשה

וכו'. לכל עבירות שבתורה אין הבן נעשה שליח ב"ד על אביו לא להלקותו

ולא לנדותו חוץ ממסית: ה"ג אלא לא

קשיא הא בבנו הא בבן בנו. הא דתניא אין בנו נעשה גואל הדם בבנו

של רוצח קאמר והא דתניא בנו נעשה

לו גואל הדם בבנו של הרוג קאמר

שהוא בן בנו של רולח " ואינו מוזהר

על כבולו: מתבי' הכל הולך אחר

הנוף. אפי׳ הוא בעיקרו שבתוך

התחום הרי הוא כיולא חוץ לתחום

ואם עיקרו חוץ לתחום ונופו בתוך התחום אף העיקר קולט: גבו' אילן שהוא עומד בפנים. בירושלים.

סילת מעשר שני בירושלים ולענין אכילת מעשר

היא שנויה: מכנגד החומה וכו'.

אלמא לא נופו שדינן בתר עיקר

ולא עיקר בתר נוף: בחומה חלה

לא: קדושין יו: וש"נ], ש) [עי' תוס' סוטה כד. בד"ה ור' יונתן וכו' מה שכתבו בסוף דבריהם ותום׳ מנחות יו: ד״ה מאי כו׳], י) סנהדרין פה:, ל) מע"ש פ"ג מ"ו ל) ול"ל בפנים כך מ"ון, מ) [ל"לדתנןן, נ) פ"ג מ"י דמעשרות, ם) ושמות מייי למעשרות, ש) [שמות כא], ע) [עיי דהיייא טו], ב) [צייל בגבעון ואנן אמרינן זבחים קיח: יום שתת בו עלי נאמר בו ויטוש משכן שילה כך איתא ברש"י בע"י], כך ליתח ברש"י בערה, ל) [בס"ח: קץ רומין, ק) [ל"ל את פאת קדתה '"" באתהן, ר) [ל"ל ק) [ל"ל את פאת קדתה אלפים באתה], ד) [ל"ל יינום

גליון הש"ם

שהוא עומד וכו׳ ונוטה

מ) רש״ה,

רש"י ד"ה מעה יואב וכו' ולא מעל מובחי. עי' יומל דף פה ע"ח ברש"י ד"ה ולח מעל מזבחי ול"ע: בד"ה ה"ג אלא וכו" ואינו מוזהר על כבודו. ע" בדרשות הראנ"ח פרשת תולדות:

הגהות הב"ח

(א) גם' אין לו גואל הדם: (ב) שם רבי אליעזר אומר עד עמדו. נ"ב רישיה דהרא וגו': (ג) רש"י ד"ה מגרש וכו׳ ומדותס מחוץ לעיר אלפים אמה וכתב זכר ומחונט ממון נעיר אלפים אמה וכתב מקיר: (ד) ד"ה אילן וכר׳ לענין כל"ל ואות ו' נמחק: (ה) תום' ד"ה אילן וכו' אמרינן דגגין לא נתקדשו וא"כ אי הוי מעשר שני וכו׳ וי״ל דמיירי שענפיו שבהן מועטין וכו׳ כאילו עומדין כאויר וכו׳ ועוד ישל וכו׳ ואויר וכו׳ ואויר ירושלים וכו׳ ואויר ירושלים וגגה שוין לקרקע הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' וכל אדם אין חייבין כל"ל: [ב] שם והסורגו. נמחק (וכן לימא נדפוסים ישנים): [ג] שם בפנים נומל

רבינו חננאל

כי פליגי אליבא דרבי

יהושע מאן דאמר מתה יוושע כאן יאכו כוומר כרבי יהושע כלומר קרבנותיו כשרין (בחי י. לך עד כאן לא מכשר רבי

הפנים) ונומה לחוץ או עומד בחוץ ונומה לפנים מכנגד החומה ולפנים כלפנים רחמנת. דכתיב (דברים יב) לפני ה' אלהיך מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ מעשר אערי מקלם קא רמית מעשר בחומה תלה תאכלנו: בדירה חלה רחמנא. דכתיב רחמנא ערי מקלט בדירה תלה רחמנא בנופו מתדר ליה בעיקרו לא מתדר עכשיו) וכחי ועכשיו] מת (במדבר לה) כי בעיר מקלטו ישב ונופו ליה ורמי מעשר אמעשר ∞דתניא ∘בירושלים הלך אחר הנוף בערי מקלם הלך אחר הנוף אמר רב כהנא לא קשיא הא ר' יהודה והא רבנן דתניא ראוי לדירה יותר מעיקרו: בירושלים. לענין מעשר הלך אחר הנוף: הושע התם אלא משום דכתיב ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה אפילו חולין רבי שבו תרצה אכל הכא אפילו רבי יהושע מודה דבטלה כהונה: נגמר דינו כלא כהז גדול ואח״כ נתמנה כ״ג ומי שהרג כ״ג וכ״ג שהרג אינו יוצא משם לעולם ל) לא לעדות מצוה ולא לעדות ממוז ולא לעדות נפשות ואפילו כל ישראל צריכיו לו שבו הגד האב להכא שליד בי הושם בהידה בעתר המנה בעם דינו באל הון גול זאו כי מונגנו כל גול שהול בל בל בשהול אינו יבא משל בירות במודה אך אל לכתו המנה הול אינו הידה את היד בירות במודה אל בעולה ראשונה הולי אותו אמרין בשם רב (ולי) [ולית] אינו כן אתון אמרין בשם השלידה בעולה האול להבנן דממן הולי אתון אמרין שבו כן כן אתון אמרין בשם הבירות בירות באליה ותוב אמריתו כי טעה יואב והחזיק בקרנות המזבח ואין הקרנות קולטות אלא גגו ולא גג שבשילה קולט אלא גג בית העולמים קולט ואני אומר לא הקרנות קולטות ולא

אליבא דרבי אליעור כ"ע לא פליגי. כלומר מאן דאמר ממה ודאי כרבי יהושע אמר ולא כרבי אליעור דאליבא דרבי אליעור ליכא למ"ד מתה כיון דלגבי עבודותיו אמר פסולות למפרע ודאי אין זה כהן: כי פליגי אליבא דרבי יהושע. כלומר אין אנו לריכין לומר מ"ד בעלה כרבי אליעזר ולא כרבי יהושע דאליבא דרבי יהושע איכא למימר דפליגי: פועל ידיו הרלה. עבודותיו כשירות אבל לענין שאר דבריו אינו כהן: **טעה יואב. בדרשא שי דמע**ם מזבחי תקחנו ° ולא מעל מזבחי ויומא פה. ן וכסבור דהיינו מעל מזבחי: **מזבה בים עולמים.** דכתיב מזבחי המיוחד

אילן שהוא יולפנים מכנגד החומה ולפנים כלפנים. תימה לבשילהי כילד לולין (פסחים דף פה: ושם) אמרי׳ (ס) דגגות לא נתקדשו ואם כן ש (הוו) מעשר שני אין אוכלין על האילן וי"ל דמיירי שענפיו מועטין שאין בהן ארבע׳ דלא חשיבי והוי כאילו לוצח הלכה ה: עב י מיי שם פ"ה הל"י: עג כ מיי שם הלכה יא: עד ל מיי שם פ"א עומדת באויר כנגד הקרקע עוד יש לומר דמיירי ם [אפיי] באילן שענפיו מרובין ואויר ירושלים כירושלים:

אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע מאן דאמר מתה כרבי יהושע ומאן דאמר במלה עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם דכתיב יברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה יאפי חללין שבו אבל הכא אפי' רבי יהושע מודה: נגמר דינו וכו': אמר רב יהודה אמר רב שתי מעיות מעה יואב באותה שעה דכתיב יואב אל אהל ה' ויחזק בקרנות המזבח מעה שאינו קולט אלא גגו והוא תפס בקרנותיו מעה בשאינו קולט אלא מובח בית עולמים והוא תפס מזבח של שילה

אביי אומר בהא נמי מימעא מעה מעה ישאינו קולט אלא כהן ועבודה בידו והוא זר היה אמר ריש לקיש שלש מעיות עתיד שרו של רומי למעות דכתיב מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה מועה שאינה קולמת אלא יּבצר בּּי והוא גולה לבצרה מועה שאינה קולמת אלא שונג והוא מזיד היה מועה שאינה קולמת אלא אדם והוא מלאך הוא אמר ר' אבהו יערי מקלם לא נתנו לקבורה דכתיב יומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם לחיים נתגו ולא לקבורה מיתיבי שמה שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו רוצח שאני דגלי ביה רחמנא: כשם שהעיר קולמת וכו': ורמינהו יושב בה יבה ולא בתחומה אמר אביי לא קשיא יכאן לקלום כאן לדור לדור לדור להישב בה יבה ולא בתחומה אמר שלה מגרש שדה לא מגרש עיר ולא עיר יתיפוק ליה ידאין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה לא מגרש עיר ולא עיר מגרש אמר רב ששת לא נצרכה אלא למחילות: רוצח שיצא חוץ לתחום וכו': ת"ר יורצח גואל הדם את הרוצח יימצוה ביד גואל הדם אין (יי) גואל הדם רשות ביד כל אדם דברי רבי יוםי הגלילי ר' עקיבא אומר רשות ביד גואל הדם וכל אדם או חייבין עליו מאי מעמא דרבי יוםי הגלילי מי כתיב אם רצח ורבי עקיבא מי כתיב ירצח אמר מר זומרא בר מוביה אמר רב רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם והרגו נהרג עליו כמאן לא כר' יוסי הגלילי ולא כר"ע הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר' אליעזר אומר יעד עמדו 🕫 לפני העדה למשפט מה ת"ל לפי שנאמר ורצח גואל הדם את הרוצח יכול מיד ת"ל עד עמדו לפני העדה למשפט ורבי יוסי ורבי עקיבא האי עד עמדו לפני העדה למשפט מאי דרשי ביה ההוא מיבעי ליה לכדתניא רבי עקיבא אומר יימנין לסנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש שאין ממיתין אותו עד שיעמוד בב"ד אחר ת"ל עד עמדו לפני העדה למשפט עד שיעמוד בב"ד אחר ת"ר *אם יצא יצא הרוצח אין לי אלא במזיד בשוגג מנין ת"ל אם יצא יצא מ"מ והתניא [-] יי (וההורגו) במזיד נהרג יבשוגג גולה לא קשיא הא כמאן דאמר אמרינן הדברה תורה כלשון בני אדם הא כמאן דאמר לא אמרינן דברה תורה כלשוז בני אדם אמר אביי יימסתברא כמ"ד דברה תורה כלשון בני אדם שלא יהא סופו חמור מתחלתו מה תחלתו במזיד נהרג בשוגג גולה אף סופו במזיד נהרג בשוגג גולה תני חדא אב שהרג בנו נעשה לו גואל הדם ותניא אידך לאין בנו נעשה לו גואל הדם לימא הא רבי יוםי הגלילי והא ר"ע ותסברא בין למ"ד מצוה בין למ"ד רשות מי שרי יוהאמר רבה בר רב הוגא וכן תנא דבי רבי ישמעאל "לכל אין הבן נעשה שליח לאביו

להכותו ולקללתו יחוץ ממסית שהרי אמרה תורה ילא תחמול ולא תכסה

עליו אלא לא קשיא יהא בבנו והא בבן בנו: בותני' יאילן שהוא עומד

בתוך התחום ונופו נומה חוץ לתחום או עומד חוץ לתחום ונופו נומה בתוך

התחום הכל הולך אחר הנוף: גמ" ורמינהי יאילן שהוא עומד 🗓 י(בתוך

תורה אור השלם ו. בָּרֵךְ יִיָ חֵילוֹ וּפּעַל יָדָיו תִּרְצָה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו ומשנאיו מן יקומון:

יוֹאַב כִּי יוֹאַב נַטָה אַחַרי אָדְנִיָּה וְאַחֲרֵי אַבְּשֶׁלוֹם לא נָטָה וַיְּנָס יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְיָ וַיִּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת אָרֶל יְּדְ זַּיְנְיֵנֵּן בְּאַן נוּה הַמִּּוְבַּחַ: מלכים א ב כח 3. מִי זָה בָּא מֵאֱדוֹב חַמוּץ בַּגַדים מַבַּצַרָה זַה הדור רלרושו צעה ררר בֿחוֹ אַנִּי מְדַבֵּר בִּצְדָקָה רב להושיע:

ישטיהו מג א א א יוף אל אַרִים לְהֶם לְשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם יִהְיוּ לְשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם יִהְיוּ ַּלְשָּׁטֶּרוּ וּבִּיּגְּוְ שֵׁ יֶּיֶם וּלְכל לְבָהֶמְתָּם וְלֹרְכָשָׁם וּלְכל חַיָּתָם: במדבר לה ג ַּנְיָנְם. במובו זוו ג 5. וְהִצִּילוּ הָעֵרָה אֵת. הָרְצַחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדְּם הָרִצַּחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדְּם וְהַשִּׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵרָה אֶל עִיר מִקְלְטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָה וְיָשָׁב בָּה עֵד מוֹת הַבֹּהוְ הַגְּדל אֲשֶׁר מְשַׁח אתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקְּדָשׁ:

וּמָצָא אתוֹ גאַל הַדְּם לגבול מָקלָטוֹרַצַח גֹאֵל הַדָּם מִקלָטוֹרַצַח גֹאֵל הַדָּם במדבר לה כז

7. וְהָיוּ לֶכֶם הֶעְרִים לְמִקְלָט מִגֹאֵל וְלֹא יָמִוּת הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט:

8. וְאָם יָצֹא יֶצֵא הָרֹצֵחַ אָת גְבוּל עִיר מִקְלָטוּ אַשֶּׁר יָנוּס שָׁמָּה:

9. לא תאבה לו ולא כּ. לא האבור לו יְלא תִּשְׁמֵע אֵלְיוֹ וְלֹא תָחוֹס עֵינְךְּ עָלְיוֹ וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְבַׁפֶּׁה עָׁלְיוּ:

> מוסף רש"י יורא רנוחוד ר'

הגוף. ורמינן עלה הא דתגן במעשר שני פ"ג אילן שהוא עומד בפנים ונוטה לחוץ או עומד בחוץ ונוטה לפנים מכנגד החומה ולפנים מכנגד החומה ולחוץ להחיק. ופרקינן שאני מעשר דבחומה תלה רחמנא שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך במקום וגו' פי' אין נאכלין חוץ לחומת ירושלים בלא פדיון ואין נפדין לפנים מן החומה אלא נאכלין בתורת מעשר שני וכן מפורש בתלמוד ארץ ישראל במקומו לפיכך כל הפירות שהן חוץ לחומה חשובין כחוץ ומה שהן בפנים כלפנים אבל ערי מקלט ישיבה כתב בהו בנוף אפשר להיות ישיבה בעיקרו לא: ורמי מעשר אמעשר דהא תנן במעשרות סוף פ"ג [מ"י] בערי מקלט הכל הולף אחר הנוף ובירושלים הכל הולף אחר הנוף. ופריק רב כהנא לא קשיא הא דתני אחר הנוף לר"י והא